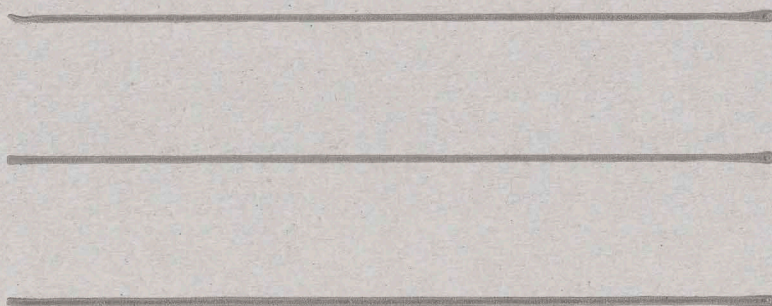

8694

Bibl. Jag.

III

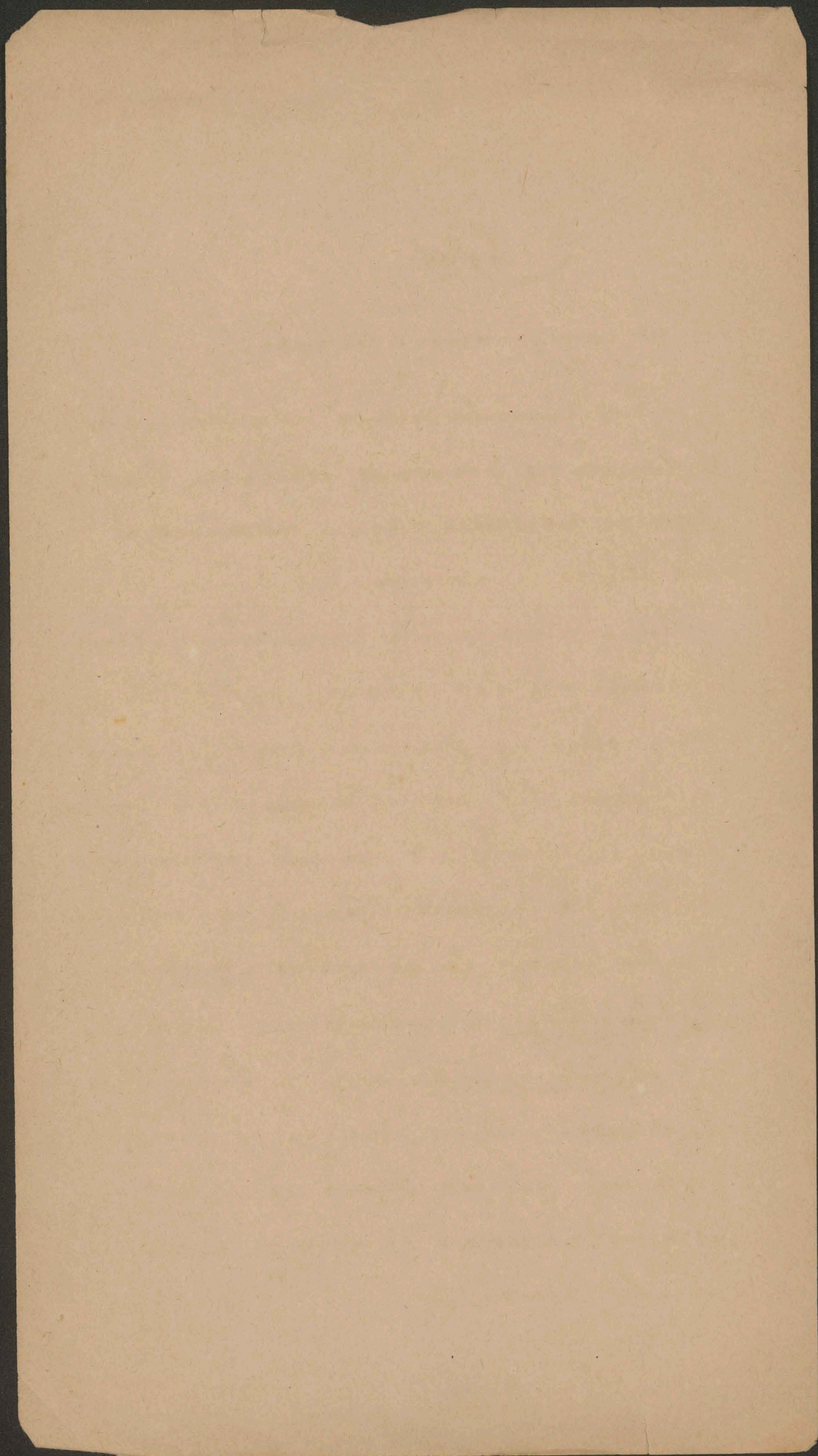

[Sydir Twerdodulib]

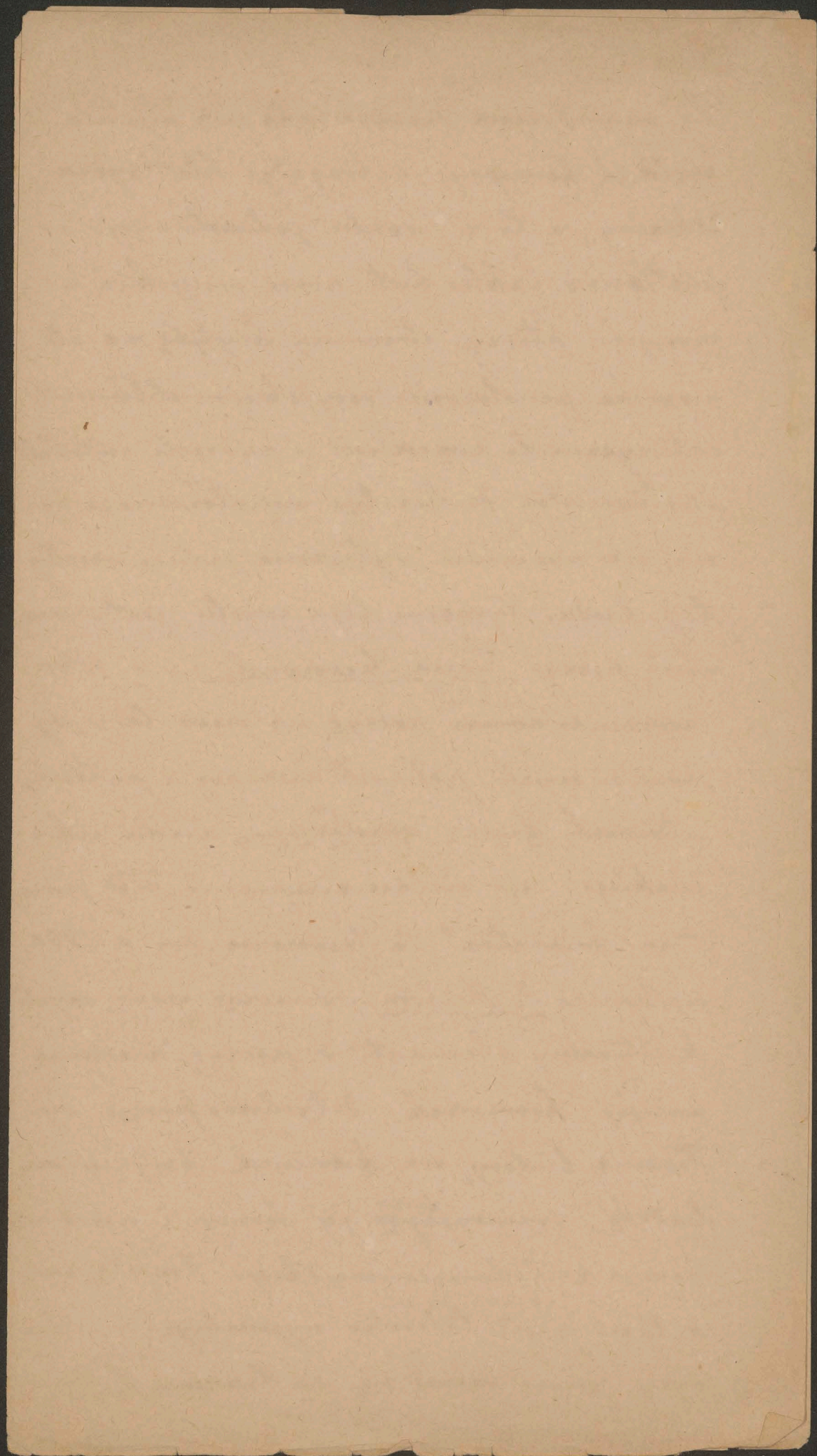
Pogląd

na nowszą poezję ukraińską.

Nowa, odrodzona poezja ukraińska wyrosła i karmiła się przeważnie resztkami tradycji bujnego, kozackiego okresu ukraińskiej historii Ukrainy, zwanego Kozaczyzna. Umiłowanie i płacz po tej przeszłości, która wydawała się tak piękną, a już nigdy nie wróci, staje się głównym, najsilniejszym motywem tej romantycznej ukraińskiej poezji, wyrosłej na ruinach minionego życia. Jako najważniejszych jej reprezentantów należy tu wymienić Arubrowego Metlijńskiego na zachodniej Ukrainie i Markiana Szaszkiewicza w Galicji. Prócz tego pisze w tym czasie cały zastęp drugorzędnych poetów. Łączy ich wszystkich wspólna zależność od poezji ludowej i wiele innych podobieństw.

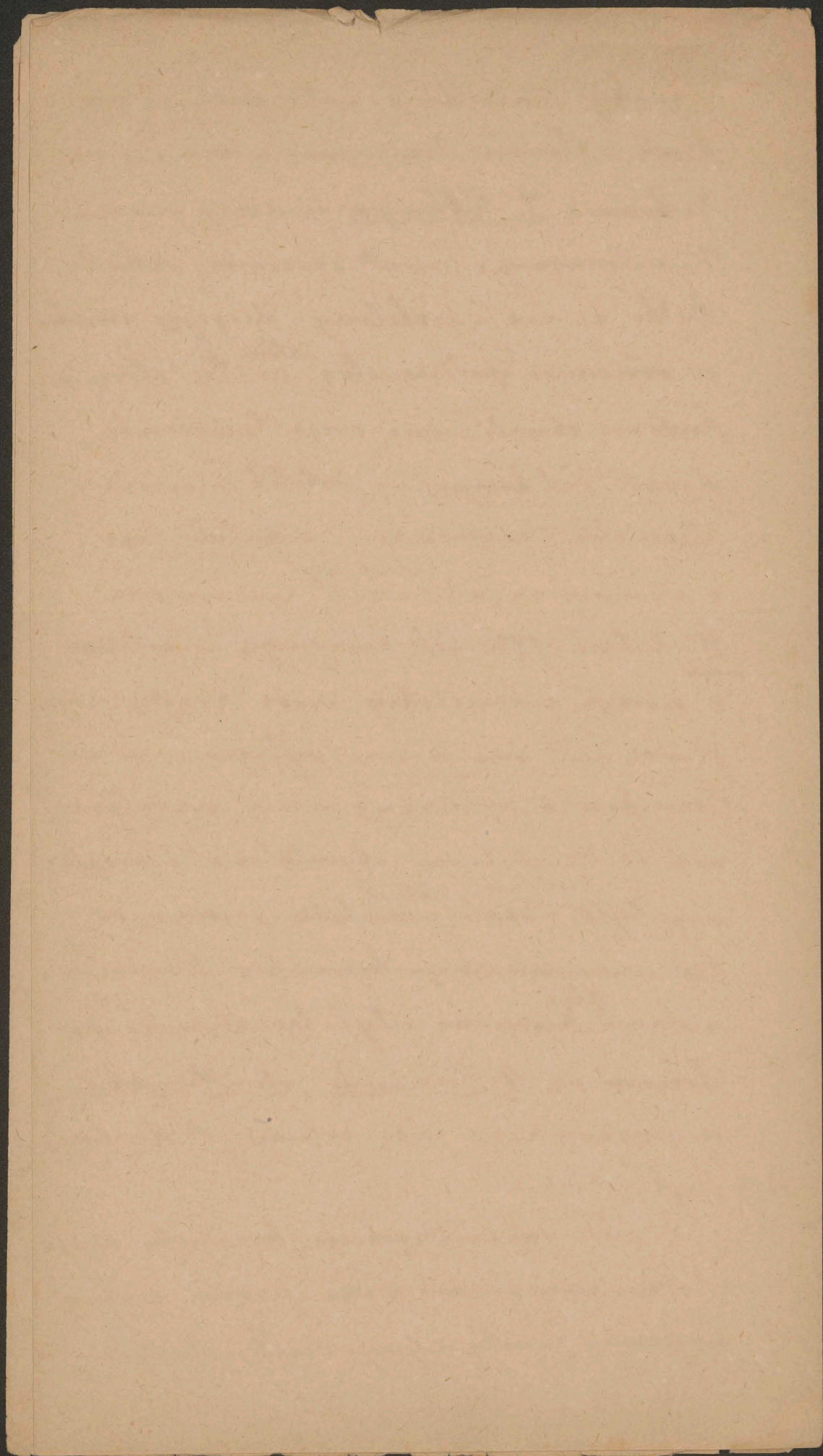

Ta romantyczna poezja ukr. nie wydała
 wielkich koncepcyj z tragedyi hist. zycia
 Ukrainy, a to z powodu jednostronnego o-
 swietlenia faktów hist. przez rosyjskich u-
 czonych, którzy stronniwą krytyką ze sta-
 nowiska państwowości rosyjskiej — stłumili
 entuzjazm do przeszłości i zwrócili intelekt
 społeczeństwa do kwestyj współczesnego ży-
 cia na poziomie wyłącznie jednej warstwy
 t. j. ludu. Wyrazem tego zwrotu jest pierwszy
 zbiór poezyj Tarasa Szewczenki (w r. 1840.)
 Szewczenko ^{przebudził} ~~zwraca~~ poezją na nowe tony, wy-
 jawniając w swych, pełnych uczucia i patosu,
 utworach duch współczesną ludu ukra-
 ińskiego, jego wielkie cierpienie pod jarzmem
 t. z. „kriactwa”. Po Szewczenku, po r. 1860,
 występuje P. Kulisz, wnosząc nowy, czysto
 kulturalny element w poezję, zwracając
 on jej kierunek, dotychczas prawie wy-
 łącznie ludowy, na kierunek bardziej wład-
 ludaki, przystrajając ^{swój} jej formy i pierwiastki
 poezji zachodnio-europejskiej. Zresztą brak
 w tym czasie ^{w ukr. poezji} talentów oryginalnych. Naj-
 wyższą jeszcze warstwą się po Szewczenku S. Ru-

darskij, smaczny liryk, autor świetnych gro-
 tesek i kłómacz. Równocześnie zjawia się na
 Bukowinie J. Fed'kowycz, pierwszy piewca
 tłumaczeniowy. Talent ogromny, szkoda
 tylko, że nie wykształcony. Ulegając smako-
 wi ^{zacołanego} ~~swobednego~~ (spotecznictwa), ^{które tej stronie}
 kordonu chciało mieć „swego Swobedenkę”,
~~propadł Fed'kowycz na dobytek w nasla-~~
~~downictwo Swobedenki i wskutek tego~~
 w znacznej części ^(talent jego) ~~poszedł~~ na marne.
 W latach 1880-ych zaczynają muntować
 w poezji ukraińskiej nowe prądy. Naj-
 pierw jest ona prawie wyłącznie spo-
 tecznikowska, przeważają w niej nawoływa-
 nia do działalności obywatelskiej i progra-
 my ^{działalności} ~~tych~~. Powoli ^{jednak} ~~przechodzi~~ poezja od
 tego reformatorskiego kierunku. Przedstawi-
 cielami ^{tego} kierunku utylitarystyczno-spo-
 tecznego są B. Hrinchenko, M. Staryckij
 i męczennik za ideę wolności P. Hrabowski,
 Takie liryk i kłómacz.

Od reformatorskiego kierunku prze-
 chodzi poezja ukraińska powoli w okres
 najpiękniejszy, spokojniejszy, czysto artystyczny.

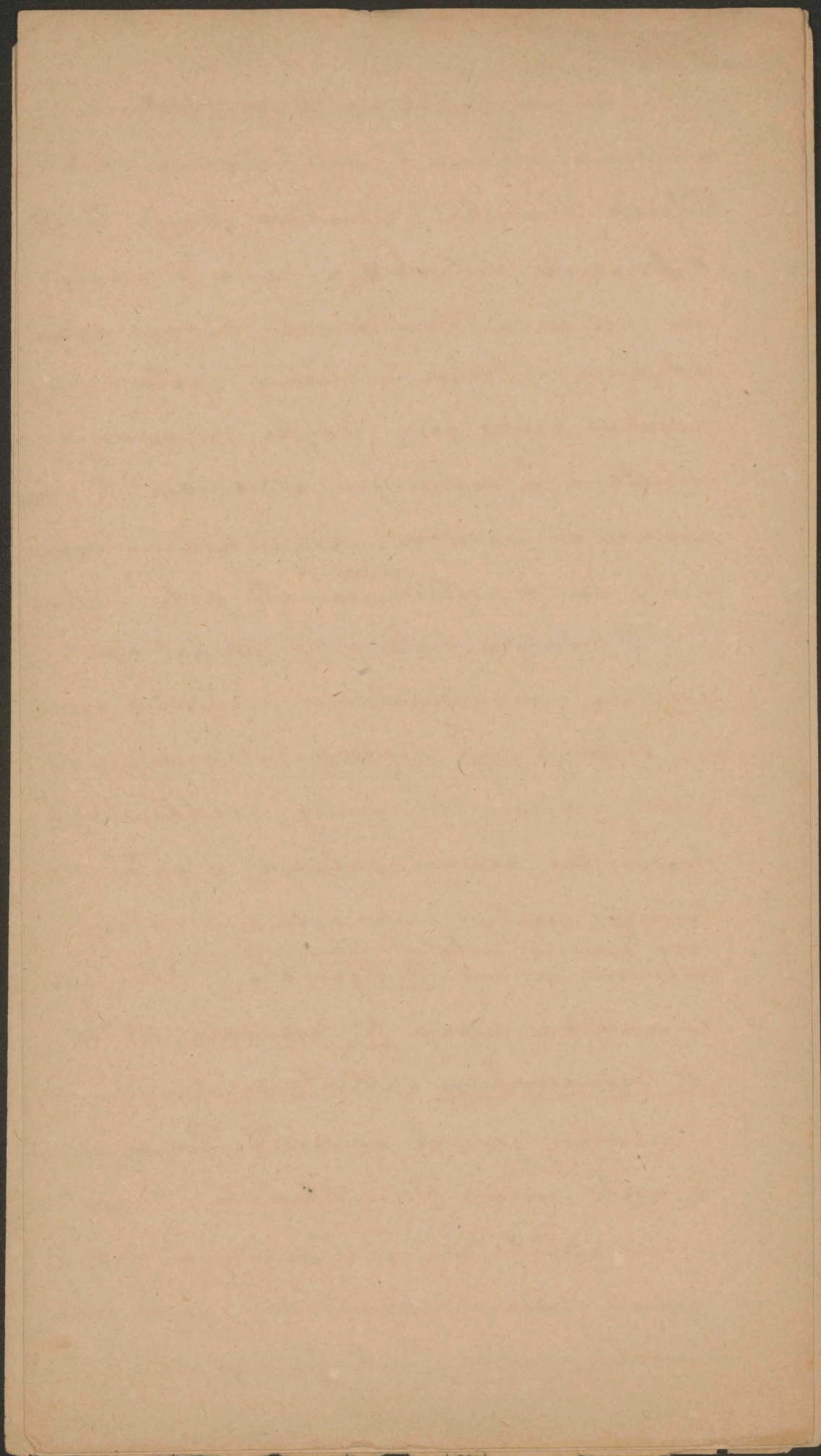

W Galicji rozpoczyna się od r. 1876 nie-
zmienne płodna i wszechstronna dzia-
łalność literacka i naukowa Wana Franki.

Twórczość poetyckiej zaczyna od maty-
wów społeczno-filozoficznych, dosięga wyżyn
artyzmu w liryce miłosnej, potem w jego
psychice bierze górę liryka prozaimie
osobista z filozoficznym odcieniem. W r. 1905
przynosi on narodowi ukraińskiemu wspa-
niały dar w postaci ^{poematu} poematu p. t. „Majsek”.

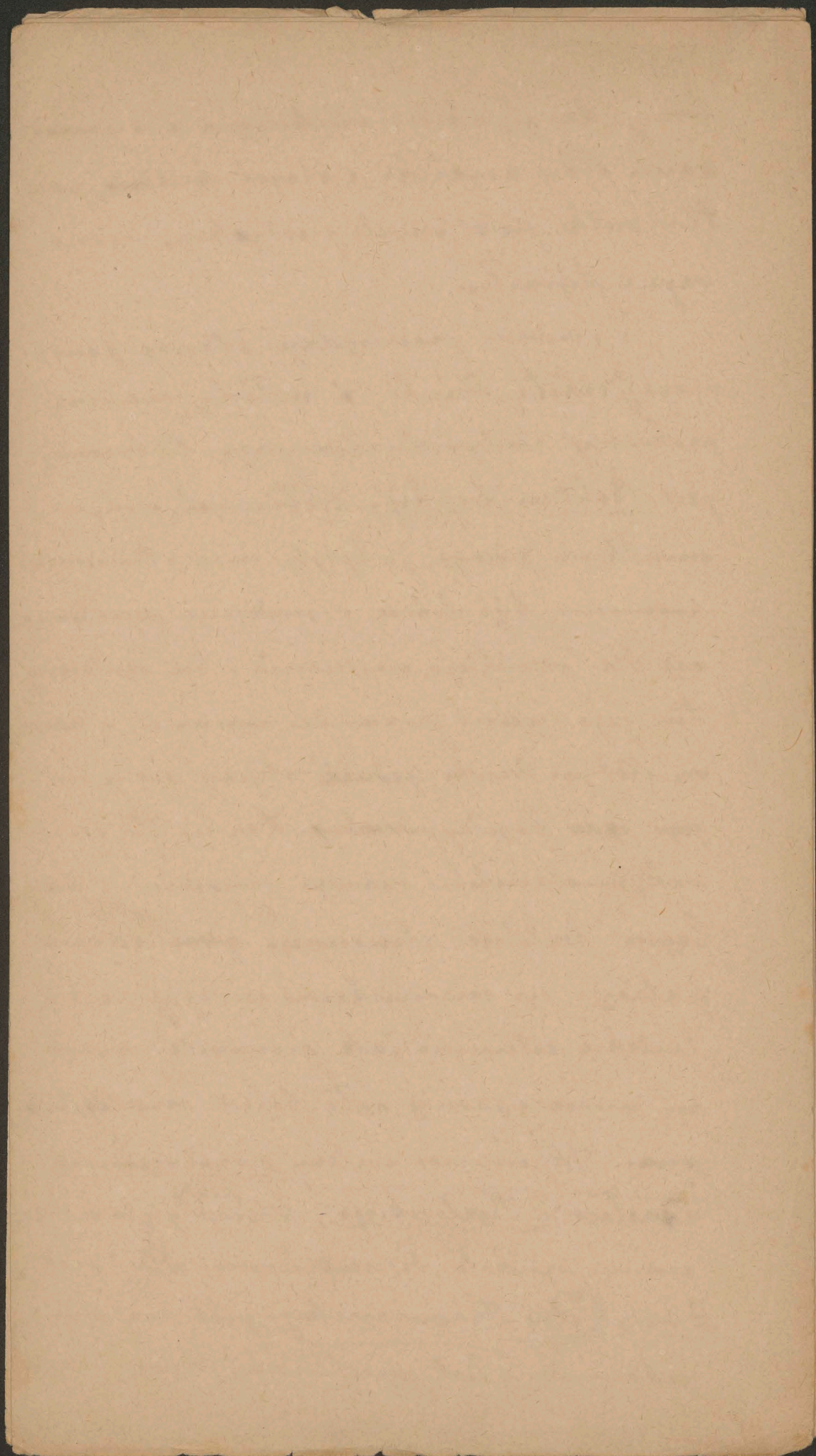
W drugiej połowie 90-ych lat zja-
wiają się indywidualności poetyckie zren-
taz obficie: Lesyja Makowej, odznaczający się
wielką starannością formy, rzadko liryk
bezpośredni, czasem satyryk, w całej swej
twórczości sceptyk. Dalej wymienić należy
egzotycznego poety A. Hrymuskiego,
wirtuoza formy M. Koronoh, Stomacha
europejskiej poezji N. Szczurata, H. Sa
M. Czerniawskiego i M. Samijlenka.

Najbardziej jednak wyraził się fixygnoniz
z nich ^{wszystkich} posiada Lesia Ukrainka. W krótkim
czasie zdolała ona zabłysnąć na hory-
zoncie poezji ukraińskiej; jako wspa-
niała gwiazda. Cechują ją szlachetność

formy, dar głębokiego wniesienia i ryjmo-
wania obcej psychiki i obcych kultur, przy
tem wielki polot myśli poetyckiej, równo-
waga i dojrzałość.

Ogniwem pomiędzy starszą gene-
racją, tj. szkołą Franki, a młodą, czerpiącą
zaskrawiej indywidualizującą twórczość,
jest Bodan Lepkij. ^{Z jego} Zobaczonych cichym
munkiem poezyj, jakgdyby snop słonecznych
promieni bije dobroć i serdeczne współczu-
cie dla wszelkiego cierpienia. Ten serdeczny
ton jego pieśni przechodzi czasami w prawdy,
wzrosty. Rzadko jednak słyszy się z ust
jego spiew pogodny, weselny. Lepkij to spie-
wac melancholii szarugi jesienniej i pa-
lącego bezlitoski słonecznego ~~z~~ skwaru,
palącego po ścierniskach wstygające się
ludzkie istnienia. Jak jasnowidz, umie
on nieraz ogarnąć całą bolesć wszechświ-
~~ta~~ ^{ta}. Wspomnieć należy przedwczasnie
zgasłego O. Kozłowskiego, ^{skiedy} którego głębokie jego
wrażenie szukało dopiero formy dla siebie.
Z młodych ^{jest} Petro Harmaniskij jest najmiej
„ukraiński.” Bol wszechludzki krzawi jego

dużo, gdy szuka usiłuje rozwiązać trudne
problematy, w pesymizmie swym do-
chodzi niemal do nixantropii. +

+ Wasył Pakowski rozpoczął liryką e-
notyczną. Z trubadura nowoczesnego staje się
później poetą narodowym. Jego „Son ukra-
ińskiej noczi” jest to próba pogłębienia
i uświadomienia duszy narodowej. Re-
habilitacja wielkich indywidualności z histo-
ryi Ukrainy jest w znacznej części jego za-
stępą. Obecnie wrócił się Pakowski do dzie-
ła dramatu historycznego o impresyj-
nym charakterze. +

+ Obok trzech wyżej wymienionych,
grupują się w t. zw. „Młodej Muzie” ~~poeci~~
i młodzi poeci: O. Łuckij, I. Czarnieckij,
I. Twerdochlib.

Na Ukrainie rosyjskiej w ^{poezji} ostatnich
latach ^{najpóźniej} zabłygnęli przedewszystkiem
dwaj poeci: Mykoha Filaiiskij i Aleksan-
der Oles, ^{razem} wyrażający ^{całą dziejową} psyche narodu
ukraińskiego w Rosyi. ^{Filaiiskij} Pierwszy z nich
tworzy wśród obcych, w cichosci i w zu-
pełnem odosobnieniu. ^{Jego} Uroczyły nastroj,

